

ODPOWIEDZI

na najczęściej pojawiające się pytania dot. obowiązków wynikających z art. 68a - 68e ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych

1. Jakie sprawozdania z ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych należy złożyć i do jakich ministerstw, i na podstawie jakich artykułów?

Sprawozdania z art. 68c ustawy - zamawiający (nie jest istotna liczba mieszkańców w przypadku, gdy zamawiającym jest jednostka samorządu terytorialnego) do dnia 31 stycznia każdego roku przekazują ministrowi właściwemu do spraw transportu. Sprawozdania obejmują informację za rok poprzedni o liczbie i kategoriach pojazdów objętych zamówieniami, o których mowa w art. 68b, w tym o pojazdach konwencjonalnych oraz pojazdach elektrycznych, napędzanych wodorem oraz innymi paliwami alternatywnymi.

Natomiast sprawozdania z art. 38 - podmioty (naczelne i centralne organy administracji państwowej oraz jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem gmin i powiatów, których liczba mieszkańców nie przekracza 50 tys. mieszkańców) do dnia 31 stycznia każdego roku przekazują ministrowi właściwemu do spraw energii oraz ministrowi właściwemu do spraw klimatu. Sprawozdania obejmują informację o liczbie i udziale procentowym pojazdów elektrycznych lub pojazdów napędzanych gazem ziemnym w użytkowanej flocie pojazdów samochodowych wg stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego przekazanie tej informacji.

2. W jaki sposób należy przekazać sprawozdanie z art. 68c?

W celu usprawnienia sprawozdawczości proponujemy przekazać sprawozdanie (w formacie zgodnym z tabelą zamieszczoną na stronie <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/czyste-pojazdy>) na adres e-mail: czystepojazdy@mi.gov.pl lub ew. złożenie w skrzynce podawczej Ministerstwa Infrastruktury.

Nie jest wymagany podpis elektroniczny na sprawozdaniu.

3. Czy obowiązek sprawozdawczy dotyczy tylko zamówień udzielonych powyżej progów unijnych?

Obowiązkiem z art. 68a, oraz sprawozdawczym z art. 68c, objęte zostały tylko zamówienia o wartości równej lub przekraczającej progi unijne na dostawy pojazdów oraz usługi o charakterze transportowym, wskazane w art. 68b.

4. Czy obowiązek sprawozdawczy powiązany jest z wartością szacunkową zamówienia, czy faktyczną wartością udzielonego zamówienia (zawartej umowy)?

W odniesieniu do kwalifikacji do obowiązków z art. 68a - 68e istotna jest wartość udzielonego zamówienia (wskazana w umowie).

5. Czy wartość progów unijnych ma być przekroczona w każdym zamówieniu na zakup pojazdów, czy też należy wartość wszystkich postępowań na zakup pojazdów zsumować w całym okresie rozliczeniowym, tj. wszystkie zamówienia na zakup samochodów do 31.12.2025 r.

Wartości progów unijnych odnoszą się do każdego indywidualnego zamówienia.

6. Jeśli wszystkie udzielone zamówienia były poniżej progów, to czy trzeba uzupełniać tabelę z wartościami "0" i przesłać ją do Ministerstwa?

Jeśli nie udzielono zamówień wskazanych w art. 68b ustawy tj. na dostawy pojazdów i usługi o charakterze transportowym o wartości równej lub przekraczającej progi unijne – nie należy przysyłać sprawozdania „zerowego”, ani informacji o braku takich zamówień.

7. Czy sprawozdanie dotyczy wyłącznie tych zamówień, gdzie są użyte pojazdy niskoemisyjne, czy też wypisujemy wszystkie pojazdy, które jednostka posiada do wykonania przedmiotu zamówienia?

Sprawozdanie dotyczy udzielonych zamówień na dostawy pojazdów (zakup, leasing, najem lub dzierżawa z opcją zakupu) oraz usługi o wskazanych kodach CPV oraz usługi drogowego publicznego transportu zbiorowego - oczywiście o wartości równej lub przekraczającej progi unijne.

W sprawozdaniu wpisujemy wszystkie pojazdy tj. konwencjonalne, jak i niskoemisyjne, zarówno nabyte jak i używane do realizacji zamówienia.

8. Co w przypadku, kiedy Zamawiającym jest urząd marszałkowski, a potem przekazuje samochody osobowe jednostce podległej protokołem zdawczo-odbiorczym w bezpłatne używanie mienia ruchomego. Czy w takim przypadku jednostka robi sprawozdanie czy zamawiający? Czy urząd marszałkowski jako jednostka składa sprawozdanie sam czy jako całe województwo łącznie z jednostkami podległymi?

Sprawozdanie składa każdy zamawiający, tj. podmiot, który zawarł umowę z wykonawcą. Nie składa się zbiorczych sprawozdań za kilka podmiotów.

9. Mieliśmy dwa postępowania w 2022 na odbiór odpadów, dwie umowy i ten sam wykonawca i te same pojazdy. Czy w sprawozdaniu należy podać 16 szt., czy 32 szt.? (w każdym było 16, i te same pojazdy).

Jeśli obydwa zamówienia posiadały kod CPV z zakresu wymienionego w art. 68b pkt 3) – np. „90511000-2 wywóz odpadów” i wartość każdego udzielonego zamówienia była równa lub powyżej progów unijnych, to należy te dwa zamówienia (niezależnie od tego, że będą realizowane tymi samymi 16 pojazdami wykonawcy) uwzględnić w sprawozdaniu i wykazać całkowitą liczbę pojazdów (tj. 32 pojazdy), i stosownie podwójnie uwzględnić, jeśli występowały, liczbę pojazdów niskoemisyjnych.

10. Jeśli zamówienie dot. dostarczania poczty jest powyżej progów unijnych, jednak nie jest realizowane przez samochody niskoemisyjnego, lub nie można ustalić liczby pojazdów niskoemisyjnych u dostawcy usługi – to składamy sprawozdanie?

Jeśli zamówienie jest o kodzie CVP 64121100-1 i wartość udzielonego zamówienia jest równa lub powyżej progów unijnych – to należy złożyć sprawozdanie.

Jeśli usługa ta nie jest realizowana przez pojazdy nisko- i zeroemisyjne – należy w formularzu sprawozdawczym wypełnić tylko komórki „Całkowita liczba pojazdów...”, wpisując liczbę pojazdów konwencjonalnych, które daną usługę świadczą.

Jeśli natomiast nie wiadomo ile pojazdów nisko- i zeroemisyjnych świadczy daną usługę - należy wystąpić z wnioskiem do wykonawcy o przekazanie stosownych danych – wykonawca musi znać (zaplanować) i na tej podstawie zadeklarować jakimi pojazdami wykona zamówioną usługę.

11. Czy autobus kupiony przez gminę do przewozu dzieci do szkół też musimy wpisać?

Jeśli jest to autobus klasy I tj. o konstrukcji obejmującej miejsca dla stojących pasażerów, umożliwiającej ich częste przemieszczanie się lub klasy A tj. zaprojektowany do przewożenia stojących pasażerów i posiadający miejsca siedzące oraz umożliwiający przewożenie pasażerów stojących, i jednocześnie wartość tego autobusu jest równa lub przekracza progi unijne – to wtedy należy uwzględnić taki autobus w sprawozdaniu.

12. Czy jeśli jako jednostka najmujemy pojazdy bez możliwości ich wykupu to czy też składamy sprawozdanie?

Wśród zamówień wskazanych w art. 68b, które objęte zostały obowiązkiem zapewnienia minimalnych udziałów pojazdów nisko- i zeroemisyjnych, są dostawy pojazdów, w tym zakup, leasing, najem lub dzierżawa z opcją zakupu. Dlatego też pojazdy wzięte w najem, których wartość jest równa lub przekracza progi unijne, powinny być uwzględnione w sprawozdaniu.

13. Czy do progów dot. czystych pojazdów wykonawca może wliczyć pojazdy nie swoje (wynajęte, użyzione), jeżeli będzie ich używał do realizacji zamówienia?

TAK. W sprawozdaniu należy wykazać liczbę pojazdów, które świadczą/ będą świadczyć zleconą usługę.

14. Dotyczą nas usługi wywozu odpadów, mamy problem z zakwalifikowaniem kategorii pojazdów. Wykonawca wskazał, że będzie wykonywał usługę pojazdami (śmieciarkami) o normie emisji spalin EURO VI. Do jakiej kategorii pojazdów zakwalifikować je w sprawozdaniu? Czy uznać je za pojazdy niskoemisyjne czy zeroemisyjne?

Śmieciarki kwalifikują się do pojazdów kat. N2, N3 – zatem aby uznać je za niskoemisyjne powinny być zasilane paliwami alternatywnymi zdefiniowanymi w art. 2 pkt 11 ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych, takimi jak energia elektryczna, wodór, gaz ziemny (w postaci LNG, w tym z biometanu, lub CNG, w tym z biometanu), LPG, biopaliwa ciekłe, paliwa syntetyczne i parafinowe.

Natomiast odnośnie norm emisji EURO to odnoszą się one także do pojazdów o napędzie konwencjonalnym (tj. zasilanych benzyną czy olejem napędowym), które nie mogą być uznane za niskoemisyjne.

15. Czy specjalistyczne pojazdy do odbioru odpadów („typowe śmieciarki”) podlegają wyłączeniu ze sprawozdawczości?

Śmieciarki nie są wyłączone z obowiązków z art. 68a - 68e, w tym ze sprawozdawczości.

16. Czy pojazd zarejestrowany jako pojazd specjalny wlicza się do sprawozdawczości?

Jeśli pojazd specjalny zalicza się do pojazdów wyłączonych na podstawie art. 68e (szczegółowo opisanych w zakładce Czyste Pojazdy <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/czyste-pojazdy> w części Wyłączenia) to nie jest objęty obowiązkami w zakresie uzyskania minimalnych udziałów pojazdów nisko- i zeroemisyjnych w udzielonych zamówieniach, i tym samym obowiązkami sprawozdawczymi.

17. Czy zakup tramwajów należy uwzględnić w sprawozdaniu?

Nie należy sprawozdawać liczby tramwajów tylko liczbę pojazdów samochodowych kat.M i kat.N. Dlatego też w sprawozdaniu uwzględnia się także trolejbusy.

18. Czy zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostki powiatu należy uwzględnić w sprawozdaniu?

Jeśli wartość udzielonego zamówienia była równa lub powyżej progów unijnych i jest to pojazd inny niż pojazd kategorii M1 zbudowany lub przerobiony specjalnie w ten sposób, aby pomieścić co najmniej jedną osobę siedzącą na wózku inwalidzkim w trakcie jazdy po drogach – to należy uwzględnić go w sprawozdaniu.

19. Czy mogą Państwo wskazać istniejący na rynku pojazd M1, M2, N1, który ma emisję max 50 g CO₂/km i do 80% dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń?

W zakładce Czyste pojazdy <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/czyste-pojazdy> w części Materiały zamieszczone zostało ZESTAWIENIE MODELI POJAZDÓW kat. M1 i kat. N1, które spełniają wymagania art. 68a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych tj. można zaliczać je do minimalnych udziałów niskoemisyjnych pojazdów kat. M1, M2, N1.

Zestawienie zostało przygotowane we współpracy z Polskim Związkiem Przemysłu Motoryzacyjnego, w oparciu o dane przekazane dobrowolnie przez producentów pojazdów i nie obejmuje ono wszystkich pojazdów, które są obecnie oferowane do sprzedaży i spełniają wymagania z art. 68a ust. 1 pkt 1. Zestawienie będzie na bieżąco aktualizowane w oparciu o pozyskiwane dane.

20. Proszę o pomoc w zrozumieniu osiągnięcia celu do 2025 roku w zakresie udziału pojazdów kat. M1, M2 i N1 - 7% i udziału N2 i N3 - 22%. Czy dobrze rozumiem: do 2025 np. będziemy w sumie mieli 4 postępowania na wywóz odpadów, w dwóch pierwszych udział był 0%, to w dwóch kolejnych postępowaniach przypuścmy, że chodzi tylko o pojazdy ciężkie, musimy wymagać, żeby udział tych pojazdów był około 44% żeby osiągnąć ten cel 22% w sumie postępowania udzielonych do 2025 roku?

Po pierwsze, minimalne udziały pojazdów niskoemisyjnych w udzielonych zamówieniach wynoszą dla kat. M1, M2, N1 co najmniej 22%, natomiast dla pojazdów kat. N2, N3 co najmniej 7%.

Po drugie, minimalne udziały należy osiągnąć w dwóch okresach rozliczeniowych (pierwszy okres trwa od 24 grudnia 2021 r. do 31 grudnia 2025 r.).

Po trzecie, aby określić udział pojazdów niskoemisyjnych (dla poszczególnych kategorii pojazdów tj. kat. M1, M2, N1, kat. N2, N3 i pojazdów kat. M3 klasy I i klasy A) w udzielonych zamówieniach – należy zsumować wszystkie pojazdy z udzielonych zamówień (wskazanych w art. 68b) oraz zsumować wszystkie pojazdy nisko- i zeroemisyjne i na tej podstawie wyliczyć udział pojazdów niskoemisyjnych.

21. Czy Zamawiający nie mając środków finansowych i kupując w okresie do 30.12.2025 r. po 1 pojeździe jest zobowiązany do końca 2025 r. ogłosić postępowanie unijne, aby zapewnić udział 22%?

Jeśli udzielane będą zamówienia poniżej progów unijnych, a tak może być w przypadku udzielenia zamówienia na dostawę jednego pojazdu, zamawiający nie ma obowiązku uzyskania minimalnych udziałów pojazdów nisko- i zeroemisyjnych w udzielonych zamówieniach.

Jeśli natomiast zostaną udzielone zamówienia wskazane w art. 68b powyżej progów unijnych, wtedy należy zapewnić minimalny udział pojazdów niskoemisyjnych w okresach rozliczeniowych.

22. Jeżeli przez lata 2021-2024 nie mam żadnych zamówień spełniających normy emisyjności, a w 2025 roku narzucę wykonawcy w zamówieniu, że ma być 22%, to też spełnię obowiązek ustawowy?

Jeśli nabyli Państwo w 2021 r. (z zastrzeżeniem, że procedura została wszczęta po 2 sierpnia 2021 r.) i w 2022 roku pojazdy konwencjonalne, bądź zlecieli Państwo realizację usług wskazanych w art. 68b ustawy, które świadczone były/są tylko przez pojazdy konwencjonalne - to należy wskazać w komórce „Całkowita liczba pojazdów...” odpowiednią liczbę tych pojazdów, a w komórce „Liczba pojazdów niskoemisyjnych...” wpisać „0”.

Minimalny udział pojazdów niskoemisyjnych kat. M1, M2, N2 ma wynieść co najmniej 22% dla wszystkich zamówień w okresie rozliczeniowym. Dlatego też narzucenie takiego obowiązku tylko w 2025 roku spowoduje, że udziały nie zostaną zrealizowane, chyba że nie udzieliliście do roku 2024 żadnych zamówień na dostawy lub usługi spełniających kryteria art. 68b. Jeśli jednak udzielili Państwo takie zamówienia, to trzeba zsumować wszystkie pojazdy nabyte, świadczące usługi w danym okresie rozliczeniowym (oczywiście zamówienia o wartości równej lub przekraczającej progi unijne), w tym konwencjonalne i niskoemisyjne – i wyliczyć udział pojazdów niskoemisyjnych.

23. Czy podmioty wykonujące przewozy publicznego transportu zbiorowego osób o charakterze podmiejskim muszą osiągnąć wskaźnik w zamówieniach?

Po pierwsze, minimalne udziały pojazdów nisko- i zeroemisyjnych mają zapewnić zamawiający.

Po drugie, odnośnie udzielonego Państwu przez podmiot (gminę) zamówienia dotyczącego przewozu publicznego transportu zbiorowego – to podmiot (gmina) jako zamawiający ma wykazać w sprawozdaniu liczbę pojazdów, które świadczą daną usługę, w tym liczbę pojazdów niskoemisyjnych – oczywiście jeśli usługa ta mieści się w katalogu zamówień wskazanym w art. 68b ustawy.

Jeśli Państwo udzielą zamówienia o wartości równej lub przekraczającej progi unijne na dostawy pojazdów (zakup, leasing, najem lub dzierżawa z opcją zakupu) wtedy Państwo zobowiązani są do zapewnienia minimalnych udziałów pojazdów nisko- i zeroemisyjnych w udzielonych zamówieniach.

Odnośnie autobusów, to tylko autobusy klasy I i klasy A objęte zostały obowiązkami uzyskania minimalnych udziałów pojazdów nisko- i zeroemisyjnych w udzielonych zamówieniach: w pierwszym okresie rozliczeniowym minimum 32% niskoemisyjnych i minimum 16% zeroemisyjnych oraz w drugim okresie rozliczeniowym minimum 46% niskoemisyjnych i minimum 23% zeroemisyjnych.

24. W jaki sposób zmusić wykonawcę do zakupu drogich samochodów np. w przypadku wywozu odpadów? Wykonawcy startujący w przetargach nie posiadają takich samochodów. Co w przypadku gdy ten wymóg spowoduje, że nikt nie złoży oferty?

Przede wszystkim, jeśli wykonawca chce ubiegać się o zamówienie, gdzie istnieje wymóg realizacji przez pojazdy niskoemisyjne, to nie musi zakupywać ani posiadać „drogich samochodów” – może wykorzystać inne formy umożliwiające mu wykorzystywanie pojazdów niskoemisyjnych – jak np. przywołane w art. 68 b pkt 1) np. leasing czy najem, może także dokonać modernizacji pojazdów, o której mowa w art. 68a ust.3.

Podkreślić należy, że celem przepisów ustanawiających obowiązki w zakresie uzyskania minimalnych udziałów pojazdów niskoemisyjnych w zamówieniach publicznych jest pobudzenie popytu na takie pojazdy, zarówno u podmiotów publicznych, jak również wykonawców usług zamawianych przez podmioty publiczne. Aby stymulować potencjalnych wykonawców do nabycia pojazdów nisko- i zeroemisyjnych można np. przydzielać dodatkowe punkty stosownie do deklarowanego udziału (liczby) pojazdów niskoemisyjnych realizujących zamawianą usługę.

Trzeba pamiętać, że minimalne udziały pojazdów niskoemisyjnych należy uzyskać w okresach kilkuletnich (rozliczeniowych), a nie w każdym zamówieniu, czy też w każdym roku budżetowym. Jednocześnie, ponieważ udziały minimalne np. dla pojazdów ciężarowych kategorii N2 i N3 rozliczane są razem dla tych pojazdów, to można wymagać większego udziału w grupie pojazdów lżejszych (N2), gdzie łatwiej o pojazdy niskoemisyjne (zasilane paliwami alternatywnymi), niż w pojazdach cięższych (N3).

Dlatego bardzo istotne jest kilkuletnie planowanie i polityka zakupowa zamawiającego, bo to od tego zależy jak zaplanowane zostanie zrealizowanie obowiązku. Zamawiający może np.

we wszystkich zamówieniach wymagać tego samego udziału pojazdów niskoemisyjnych, może wymagać większych udziałów w zamówieniach na usługi transportowe, gdzie łatwiej o pojazdy niskoemisyjne, a np. w przypadku dostaw pojazdów – może wymagać mniejszych udziałów, ale może też przyjąć odwrotne podejście lub w zamówieniach bieżących wymagać mniej, a w zamówieniach w roku 2024 i 2025 więcej.

25. Czy jeżeli w 2022 r przeprowadziliśmy przetarg unijny na wywóz odpadów, to co roku trzeba składać sprawozdanie, nawet jeśli w 2023 r nie będzie przetargu unijnego.

Udzielone zamówienie, oczywiście kwalifikujące się ze względu na przedmiot i wartość, sprawozdaje się jednokrotnie, w sprawozdaniu za okres obejmujący datę zawarcia umowy.

26. Czy w przypadku zawarcia umowy z możliwością opcji, jeżeli opcja nie została udzielona, to czy w liczbie pojazdów objętych udzielonymi zamówieniami należy ująć pojazdy z opcji?

W sprawozdaniu należy ująć jedynie pojazdy, które zostały ostatecznie zamówione. Nie należy ujmować pojazdów z nieudzielonych opcji, tzn. które nie zostały zamówione.

27. Co w sytuacji, jeśli nie przekazaliśmy jeszcze zaległego sprawozdania?

Jeśli nie przekazali Państwo sprawozdania lub przekazali błędne - prosimy o dostanie zaległego sprawozdania lub złożenie korekty.

28. Jakie są konsekwencje za niezłożenie lub złożenie błędnego sprawozdania?

Ustawa nie zawiera zapisów odnośnie sankcji za niewykonanie wielu obowiązków, w tym z art. 68a - 68e. W związku z tym odpowiedzialność ma charakter administracyjny i ponosi się ją w trybie przepisów ogólnych.